

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1712

Caput I. Quid sit extrema Unctio, & quæ circa eam observanda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42433

2084.

TRACTATUS V.

De extrema Unctione & Ordine.

CAPUT I.

Quid sit extrema Unctio, & quae circa eam
observanda.

» **R**ESP. I. Est Sacramentum à Christo insti-
» tutum, ad aegrotum periclitanti de vita con-
» ferendam salutem animae, vel etiam corporis,
» per unctionem olei benedicti, & orationem
» Sacerdotis *S. Thom. in 4. dist. 23. q. 1. a. 1. Unde*
» *resolves:*

» I. Materia ejus remota, est oleum benedi-
» ctum, quod in pyxide chrisimali signatur litera
» I. (in cujus defectu non licet uti chrismate; si
» tamen usus sis, nihil repetendum esse, docet
» *Lay lib. 5. tr. 8 cap. 2. n. 3.*) Idque renovandum
» est quotannis in Coena Domini, veteri exusto: si
» tamen novum haberi non possit, licet uti an-
» tiquo *Lay. l. c.* & si hoc non sufficiat, aliud con-
» secratum, vel in necessitate non consecratum,
» (in minore tamen quantitate quam vetus est)
» addere: Et si *Dia. p. 6. t. 6 R. 44. ex Less. & aliis 4.*
» dicat, contrarium habere praxin Ecclesiae, ut
» scilicet paulatim & per vices (si ita requirat ne-
» cessitas propter copiam infirmorum) longè
» etiam major quantitas addatur, quam ab Epi-
» scopo fuerit consecrata initio. *Bon. d. 7. q. 1. n. 8.*
» *ex Possentino.*

» II. Materia proxima, est unctio certarum
» partium corporis, ac saltè quinque sensuum,
» vel si mutilati sint, vicinarum partium, facta à
» Sacer-

sacerdote : non simpliciter necessariò con-
 tactu immediato manús; nam peste grassan-
 te potest uti virgâ oblongâ oleo tinctâ, quam
 postea comburat, *Sylv. Chapeavill. Dia. vid. Dia.*
p. 3. t. 4. Ref. 197. Quidam etiam Doctores pu-
 tant, unam tantum unctionem esse de essentia
 Sacramenti, ideoque in periculo pestis & simi-
 li necessitate sufficere unum tantum orga-
 num magis obvium, vel potius caput, quod
 in eo sensus maximè vigeant, ungeri, dicendo,
*Per istam, &c. quidquid deliquisti per visum, audi-
 tum, gustum, odoratum, tactum, &c.* Et quidem pro
 hac sententia citantur varia Pastoralia, Agen-
 da & Doct. *Lovan. Syl. in 3 p. q. 32. art. 2. Lay.*
cap. 3. qui eam non omnino improbabilem,
Tan. & Marib. in Horto Pastorum, qui omnino
 probabilem & in praxi usitatam; *Dia Ref. 108.*
 qui in praxi tutam dicit, citansque pro ea *p. 8.*
rr. 1. R. 21. Gran. Amic. Aversam, affirmat Ponti-
 ficem id posse permittere, & denique *Escob.*
 (citans *Becanum cap. 2 s. q. 7. n. 6.*) & *Barbosa in*
Trid. sess. 14. cap. 1. id permittit: Verùm cum
 alii Doctores communiter repugnent, tutius
 saltem erit (quod suadet *Lay. & Dia. ll. cc.*) eo-
 casu unum oculum, aurem, manum, narum, &
 os velociter sine crucis forma ungeri, dicen-
 do unicum formam, complectentem reliquas.
 Illud verò certius est, pedes aut renes inunge-
 re non esse essenziale; imò quoad renes, non
 est decens, præsertim in fœminis & viris reli-
 giosis, ideoque omitti solet, *Henr. Sa. Tol. Suar.*
Bellarmin. c. 10. in fine.

III. De essentia hujus Sacramenti est I. Ut
 organa s. sensuū, quæ inunguntur, nominen-
 tur, *Palaut. 25. p. 4. cap. 26. Aversa s. 4. &c. com-*
 muni-

»muniter. Licet *Dia. part. 8. r. 7. R. 56. ex Regio.*
 »contrarium censeat probabile; imò ad valorem
 »sufficere, si inter ungendū omnes sensus dicat:
 »Per istas sanctas unctiones indulgeat tibi. II. Verba
 »illa: Per hanc sanctam unctionem, et si *Palau. l. c.*
 »dicat valere, si tantum omittas *Tò sanctam. III.*
 »Verba deprecativa: *Indulgeat tibi Deus.* Hinc
 »formam imperativam, v. g. *Per hanc, & c. remittatur tibi quicquid, & c.* non valere dicit *Palau. l. c. Dia. l. c.*

» IV. Hoc Sacramentum tantum dandum est
 »morti propinquis, ex morbo, vulnere, partu
 »vel senectute, quia hi soli sunt infirmi. Quod si
 »morbo liberati rursus periclitentur, iteran-
 »dum est; & quidem in diuturnis morbis, quo-
 »ries erit periculum novum, neque expectan-
 »dum, (sub gravi culpa, *Quint. t. 5. f. 9*) donec
 »sensibus careant, vel omnino sint desperati. In
 »dubio verò de vita, detur sub conditione,
 »*Laym. l. c. ex S. Tho. Suar. d. 40.*

» V. Si conferatur infirmo communi morbo,
 »sive non graviter vel periculosè laboranti,
 »non est validum, *Suar. Palau. Gran. Amic. & c.*
 »*comm.* Ac licet *Less. Wiggers & Quintan.* contra-
 »rium putent probabile, concedunt tamen, sic
 »inunctum iterum inungendum esse. [etiam in
 »eodem morbo] quando periculosè laborare
 »cœperit, ob mutatum statum infirmitatis, ad-
 »ditque *Quint.* mortaliter peccatum fuisse, v.
 »*Quint. f. 7. Dian. p. 9. r. 6. R. 45.*

» VI. Ad Sacramentum hoc cum fructu reci-
 »piendum, in eo qui rationis est compos, &
 »consciens peccati mortalis, (si non confiteatur)
 »requiritur contritio saltem existimata; neque
 »sufficit attritio, *Bon. d. 7. q. un. p. 5. n. 2, ex Regio.*
 »*l. 28.*

l. 28. c. ult. a. 73. Ordinariè autem, nisi obster²²
 causa rationabilis, (v. g. si ob vomitum com-²²
 municare non possit) præmittenda est confes-²²
 sio & communio, ob Ecclesiæ consuetudinem,²²
 quæ unctionem, tanquam minùs necessariam²²
 ad salutem, postponit, v. Bon. l. c. n. 13. Licet au-²²
 tem, per se loquendo, confessio non necessa-²²
 riò præmittatur, cùm per contritionem se²²
 disponere possit, per accidens tamen requiri²²
 potest, v. g. si post viaticum peccasset mortali-²²
 ter, & timeretur post unctionem defuturum²²
 tempus confessioni, tunc enim priùs audien-²²
 dus & absolvendus esset, quia sacramenta ma-²²
 gis necessaria tali casu priùs sumenda sunt,²²
 Fill. Barbos. Dian. p. 5. t. 3. R. 92.

VII. Pueris habentibus sufficientem ratio-²²
 nis usum ad peccandum, tametsi sacram Eu-²²
 charistiam non recipiant, non rectè negatur²²
 extrema Unctio, cùm inde nonnunquam sa-²²
 lus ipsorum dependere possit, Suar. 3. p. 10. 3. d.²²
 70. f. 1. Graf. Angl. Zamb. apud Lay. cap. 4. num. 2.²²
 qui Parochos quorundam locorum excusat²²
 per consuetudinem toleratam ab Episcopis, si²²
 non dent pueris ante annum 14. vel 15., ex-²²
 cepto casu necessitatis, quo puer, quem ratio-²²
 nis usum consecutum esse constat, aliud Sacra-²²
 mentum ante mortem suscipere non possit. v.²²
 Chapeavill. c. 5. q. 17. Ac licet Parochus in con-²²
 fessione cognoverit, puerum nunquam actua-²²
 liter peccasse, debere tamen illum inungere²²
 contra Nugn. & Sancium, docet Suar. Reg. Fill.²²
 Kon & c. cum Dia. part. 3. l. 4. R. 181. Si verò du-²²
 bium sit, an puer usum rationis habeat, ungen-²²
 dus est sub conditione. Dian. p. 9. t. 3. R. 85. &²²
 Sanc. Zamb. & Lug.

- » V. Minister, est solus Sacerdos proprius, sine
 » Pastor; sine cuius venia, si extra necessitatem
 » alius det, validum quidem est, sed graviter
 » peccat *Syl. Sotus; Kon. d. 9. n. 28.* & religiosus
 » incurrit excommunicationem Papalem, *Suar.*
 » *Reg. l. 18. nu. 40.* Posse tamen Regulares hoc
 » Sacramentum (uti & viaticum) in articulo
 » mortis suis familiaribus ministrare, docet
 » *Dian. part. 5. t. 3. R. 52. ex Mancino; &c.* In
 » necessitate verò, ut si Pastor absit, vel dare
 » nolit, nec superior possit adiri pro petenda li-
 » centia, licite ministrat quis non excommu-
 » nicatus aut suspensus; (etiam Regularis, ut
 » contra *Gav. docet Præp. Henr. Fern. Gra. Dia.*
 » *R. 82.* censetur enim tunc Papa dare licentiam,
 » *Lay. Reg. Suar. l. c. Dian. R. 176.*
 » VI. Sufficit Sacerdos sine ministro in neces-
 » sitate, nec in ea foemina adhibenda est; quòd
 » si tamen fiat, veniale esse docet. *Quint. t. 5. f.*
 » *6.* In ea posset etiam unus unam, alius aliam
 » partem inungere, pronuntiando tamen for-
 » mam illi unctioni respondentem. *Bon. l. c. &*
 » *commun.* non tamen potest unus inungere ali-
 » quem sensum, & alius formam pronuntiare;
 » neque unus unum oculum, alter alterum. *vid.*
 » *Dia. p. 9. t. 7. R. 56.* Quòd si Sacerdos non pos-
 » sit progredi, supplenda erunt per alium, quæ
 » restant, *Tan. Præp. Merat. Qui apud Dian. p. 5.*
 » *t. 3. R. 87.* notat, licere etiam alteri unctiones
 » ab initio repetere, perinde ac si prior nullam
 » earum inchoasset.
 » VII. Et si in administratione hujus Sacra-
 » menti servanda sint omnia præscripta in Ri-
 » tuali, Agenda vel Manuali; mortale tamen
 » non esse, administrare in necessitate sine su-
 » per-

perpelliceo vel stola, docet *Quint. & Leand.*
conceditque *Amicus*. Et *Dia. p. 8. t. 1. R. 79.* id
excusat ab omni peccato, si infirmus non fit
capax alterius Sacramenti, & ista haberi non
possint, contra *Suar. Regin. &c.*

Imò etiam extra necessitatem non esse mor
tale, 1. Omittere Psalmos Pœnitentiales, Li
tania & cæteras preces, docet *Palau & Gran.*
Dico, extra; quia in necessitate gravi, v. g. tem
pore pestis, & morte imminente, statim un
gendus est sine præmissis orationibus, quæ ta
men postea supplendæ sunt, si supervivat infir
mus, *Bon. d. 7. p. 6. n. 8.* 2. Deferre ad ægrum,
vel administrare sine lumine, *Leand. citans.*
Possu. Quint. t. 5. f. 13 Barbos. de offic. Parochi. c. 22.
3. Si solus sine ministro administret; imò
hoc in necessitate permittunt *Tol. Sa. &c. vid.*
Dia. p. 9. t. 6. R. 36. 4. Si ungat aliter, quàm in
formam crucis, Suar. Bea. Lay. v. Dia. p. 3. t. 4.
R. 178.

VIII. Pastor, ratione officii, tenetur sub
mortali dare iis, qui petunt, nisi iusta causa
excuset: etiam tempore pestis, modò possit
absque periculo vitæ; cum eo enim non te
neri docet *Tan. Dia. p. 5. t. 3. R. 93.* Si peste infecti
sint confessi, posse sine peccato omitti, absolu
tè docet idem *Dia. p. 3. t. 4. R. 174. p. 5. t. 3. R. 83.*
& 93 & p. 8. t. 1. R. 21. ex *Villal. Tan. Amico, Franc.*
Lugo, &c. Suar. Fill. Kon. Bon. Lay. ll. cc.

IX. Sacerdos curatus peccat mortaliter, si
petentem negligat inungere, vel differat cum
probabili periculo, ne sine unctione moriatur
æger, (nisi iusta causa excuset) quia in re gravi
non præstat id, ad quod tenetur ex iustitia.

Alius verò Sacerdos, si absente Parocho licitè
& sa-

» & facile possit, tenetur ex charitate, sed sub-
 » veniali tantum; nisi tamen ægrotus valde in-
 » digeret, v. g. si alioqui sine omnibus Sacra-
 » mentis esset moriturus, quod aliud nullum
 » suscipere possit; tunc enim quidam gravio-
 » rem obligationem agnoscere videntur. *v. Dia.*
 » R. 170. *Lay. l. 5. t. 8. c. 7. n. 3.*
 » X. Parocho vesperi timenti ne noctu voce-
 » tur ad ægrum, non licet retinere domi sacramen-
 » oleum, ut vocatus possit venire expeditus;
 » Licet venialem culpam in eo tantum agnoscat
 » *Barbos. c. 22. ex Possu. item Quint. t. 5. f. 10.*
 » tamen à mortali non audeat excusare eum, qui
 » semper domi retineret.
 » XI. Decens est, ut stuppa comburatur; quæ
 » ad Singulas unctiones nova adhibenda est, nisi
 » aliud habeatur in agenda, *Laym. l. c. Sa.*
 » Resp. II. Effectus ejus principalis est, robo-
 » rare animam contra tentationes dæmonis in
 » morte. Secundarius est, 1. delere reliquias
 » peccatorum. 2. tollere pœnas restantes. 3.
 » aliquando etiam sanitatem corporis confer-
 » re, si expediat, *S. Thom. Sylv. Suar. d. 41. f. 1. Unde*
 » *resolves,*
 » Hujus Sacramenti non sunt capaces, 1. Pue-
 » ri ante usum rationis; etsi sufficiat ea ætas, quæ
 » possunt peccare, *Nav. Suar. l. c.* 2. Perpetuo
 » amentes: aliis verò delirantibus, si antè peti-
 » verint, aut petituri fuissent, si cogitassent, aut
 » ostenderint signum doloris, dari potest & de-
 » bet, *Sylv. Henr. Lay.* Et si tales unctioni resistant,
 » ligandos esse, vel fortiter tenendos, ait *Zamb.*
 » apud *Dia. p. 5. t. 3. R. 84.* qui cum *Barbos. c. 22.*
 » dicit esse necessarium, quando phreneticus
 » non potest aliud Sacramentum suscipere.

a. Muti,

2. Muti, surdi & cæci à nativitate sunt capaces, atque adeo debent inungi propè organa sensuum, quibus carent: etsi exterius per illa non peccarint, potuerunt tamen peccare per interiores potentias, quibus illa respondent.

Possiv. Nald. Præp. Dian. p. 5 t. 6. R. 11.

3. Non suscipere hoc Sacramentum, per se loquendo, secluso scandalo & contemptu, non est peccatum mortale, *Suar. Laym. Tan. Escob. &c.* multò minùs peccant mortaliter domestici, si id non procurent: Veniale tamen esse docet *Kon. d. 19. dub. 20. contra Nug. v. Dia. p. 3. t. 4. R. 170. p. 8. t. 1. R. 58. & p. 5. t. 3. R. 97.* ubi notat ex *Tan.* non censerì contemnere, qui sciens prudens omittit tempore apto & oblata commoditate: contrarium tamen vult *Tol.* præsertim si probabiliter deinceps non sit futura commoditas.

A D D E N D A.

Quest. 311. Quinam hic sint hæreticorum errores vel opiniones aliquorum: & quanam doctrina Scripturæ ac Conciliorum. *R. S. 1. Bellarm. hic c. 1. ostendit Waldenses, Albigenes, Vicleff. Luth. Calv. & alios sectarios negare ac tantùm irridere hoc Sacramentum Unctionis. Notat etiam Aversa hic s. 1. plures catholicos opinatos esse hoc Sacramentum non esse immediate à Christo sed ab Apostolis ex commissione Christi institutum.*

S. 2. Certum est ex *Trid. sess. 7. Can. 1. omnia Sacramenta esse immediate instituta à Christo: quod etiam definit de hoc Sacramento, uti referam n. 2089. quamvis non ita sciatur quando.*

Tom. VII.

Rrrr

do,

do, probabiliter tamen post Resurrectionem, quando instituit Pœnitentiam, ejus consummativam esse Unctionem dicit *Trid.* sess. 14. De extr. Unct. in procem. Quod autem aliqui referunt ex *Marci* 6. v. 13. Ungebant oleo multos agros & sanabant, *Arcudius* De concord. Eccl. Occid. & Orient. l. 5. c. 8. & *Aversa* probabiliter intelligunt de alia unctione non sacramentali, de qua *Trid.* dicit, quod per illam infinitum fit hoc Sacramentum, *Catech. Rom.* c. 2. dicit Christum dedisse illius specimen, *Arcud.* & *Aversa* dicunt adumbratum fuisse, sicuti Baptismus Joannis fuit umbra Baptismi Christi: Et certum est ab initio Ecclesiæ multas alias fuisse unctiones, quæ non essent Sacramentum, ut dixi l. 6. p. 1. n. 381. ad quarum distinctionem hæc vocatur extrema.

2087. §. 3. Hoc Sacramentum promulgatum est à *S. Jacobo* Apostolo in Epist. c. 5. v. 14. Infirmatur quis ex vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum & alleviabit eum Dominus; & si in peccatis sit, remittentur ei. De illo sic habet *Florentinum* post sess. ult. in Decreto *Eugen. IV.* ad Armenos. Sacramentum quintum est extrema Unctio, cujus materia est oleum olive: forma per istam Unctionem & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus, quidquid per visum &c. deliquisti: nam Unctio fit, in oculis propter visum, in auribus propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter gustum, in locutionem, in manibus propter tactum, in pedibus propter gressum, in renibus propter delectationem invigilentem. *Tridentinum* supra dicit Apostolicam traditione Ecclesiam docere, hujus Sacramenti

materia
firmam
§. 4.
pecca
nes con
cisi adv
omnem
nostras
quo veh
dat ad p
fit, divi
pendere
plican
animar
miseric
vatus &
tentatio
resistit.
§. 5.
hic sua
mam T
tum à C
Aposto
à Patri
Can. 2
nem no
alleviat
fuerit g
quis d
observa
B. Jac
à Chri
Can. 4
Jacobus
hortat
mate

materiam esse oleum ab Episcopo benedictum.
firmam, illa verba, Per istam Unctionem &c.

§. 4. Præcipuus finis hujus Sacramenti est 2088.
peccatorum reliquias tollere, & juvare homines contra dæmonem in ultimo agone, nam essi adversarius noster, inquit Trid., occasiones per omnem vitam quærat & captet, ut devorare animas nostras quoquo modo possit, nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes suæ versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitus & à fiducia etiam, si possit, divinæ misericordiæ deturbandos, quàm cum impendere nobis exitum vitæ perspicit: Hinc c. 2. explicans effectum hujus Sacramenti addit, ægroti animam alleviat & confirmat, magnam in eo divinæ misericordiæ fiduciam excitando, quâ infirmus sublevatus & morbi labores ac incommoda levius fert, & tentationibus dæmonis calcaneo insidiantis facilius resistit.

§. 5. Per sequentes 4. Canones doctrinam 2089.
hic suam concludit Trid. 1. Si quis dixerit extremam Unctionem non esse verè & propriè Sacramentum à Christo Domino nostro institutum, à B. Jacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum à Patribus, aut figmentum humanum, anathema sit. Can. 2. Si quis dixerit sacram infirmorum Unctionem non conferre gratiam nec remittere peccata nec alleviare infirmos, sed jam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum, anathema sit. Can. 3. Si quis dixerit extremæ Unctionis ritum, usum, quem observat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ B. Jacobi Apostoli, ideoque eum mutandum, posseque à Christianis absque peccato contemni, anathema sit. Can. 4. Si quis dixerit presbyteros Ecclesiæ, quos B. Jacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos,

sed etate seniores in quavis communitate, ob idque proprium extremæ Unctionis ministrum non esse solum Sacerdotem, anathema sit.

2090. Q. 312. Quid notandum sit circa varias sententias, quæ concernunt materiam, formam, ministrum & subjectum Sacramenti Unctionis. R. §. 1. Opinio illorum, qui cum *Suar.* dicunt chrisma esse materiam validam hujus Sacramenti, quamvis sit speculativè probabilis, tamen non est talis practicè, sed subjacet damnationi *Inn. XI. in 1. prop. quia Florent. & communissima apud Avers. l. 2. dicit materiam esse oleum olivarum: & hanc non sequendo Sacramentum exponeretur periculo nullitatis, Carden. in 2. crisi diff. 2. num. 497. Si tamen deesset oleum, liceret uti chrismate, nam in casu necessitatis, quando haberi non potest medium certum, utendum est probabili. Quòd si postea haberi posset oleum, aut si Pastor per errorem inunxisset ægrum chrismate, dicendum est cum *S. Carolo Borrom.* in Instr. Pastor. & aliis cum *Ills. h. n. 1. contra Laym. l. 5. t. 8. c. 2. n. 4. Sacramentum debere repeti sub conditione, quia dubium est, an cum chrismate fuerit validum. Et idem dicit Synodus Coloniensis anni 1662. si Sacerdos per errorem usus esset oleo catechumenorum.**

2091. §. 2. Putarunt aliqui apud *Avers. l. 2. de valore non esse benedictionem olei: & hoc defendi posse dicit etiam Arcud. c. 2. sed post damnationē 1. prop. ab Inn. XI. hoc non est practicè probabile, nam agitur de valore, & cum oppositum sit longè probabilius cum *S. Th. in suppl. q. 29. a. 5. Aversa, Ills. supra & communissima, Sacramentum exponeretur periculo nullitatis: cui tamen non exponetur, secundum Avers.**

Avers. si fiat aliqua benedictio ordinata ad effectum hujus Sacramenti, quamvis non servetur illa, quæ in Pontificali præscribitur.

§. 3. Docent multi benedictionem hujus olei posse committi simplici Sacerdoti, saltem à Papa, nam *Clemens VIII.* die 31. Aug. 1595. in Instruct. quæ est inter illius Constitutiones 34. sic habet: *Non sunt cogendi Presbyteri Græci olea sancta præter chryisma, ab Episcopis latinis Diocæsanis accipere, cum hujusmodi olea ab eis in ipsa oleorum & sacramentorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur seu benedicantur, chryisma autem, quod non nisi ab Episcopo, etiam juxta eorum ritum, benedici potest, cogantur accipere.* Unde quamvis *S.Th. 2. 6. Bellarm. c. 7. Dicast. hinc n. 32. Avers. l. 2. & communissima* dicat ex præcepto Christi requiri hinc benedictionem Episcopi, cum tamen certum sit benedici à presbyteris græcis approbante latinâ Ecclesiâ, sententia illa pro Ecclesia græca videtur esse practicè certa, sed pro latina est summum speculativè probabilis, pro quo videri debent dicenda n. 2135.

§. 4. Si oleo benedicto per decursum anni successivè affundatur non benedictum, & quantitas affusa non benedicti, si omnes partes simul spectarentur, esset superatura quantitatem benedicti, sententia dicens perdi per hoc benedictionem defenditur à multis, uti habet *Card. à n. 460.* qui hoc dubium misit ad sacram Congregationem, petens resolvi, an sic fieri possit, quæ 23. Sept. 1682. respondit posse, adeoque nunc partim ex consuetudine plurimarum Ecclesiarum, partim ex hac declaratione, partim etiam ex *Rituale Romano* practicè certum est licitum esse sic procedere, dummo-

do successivè & per particulas sic affundatur, ut pars nunc affusa sit minor parte alterâ, cui affunditur, totum enim hoc ipso fit benedictum, uti de aqua benedicta communiter docetur, & hinc si iterum iterumque aliquid affundatur, semper totum est benedictum.

2094. §. 5. *Suar. & Fill.* putârunt ad valorem non sufficere allini unam guttam olei, uti ad Bap-
tismum non sufficit apponi guttam aquæ, sed rectè contradicunt *Avers. & Dicast.* num. 44. f. 2. nam si digito allinas guttam olei, diceris un-
gere: E contrâ si digito apponas guttam aquæ, non diceris abluere, ad ablutionem enim re-
quitur fluxus, uti habet communior ex dictis
l. 6. p. 1. n. 258.

2095. §. 6. Per formâ hujus Sacramenti necessariò significari debent, 1. actio ungenti, uti *Avers.* f. 3. cum communi tenet. 2. Modus deprecationis, uti probabilius tenent *S. Th.* in suppl. q. 29. a. 1. *S. Bonav. Sor. Suar. Valent. Côn. Bonac. Averf.* & alii cum *Dicast.* hîc d. 1. dub. 4. quia *S. Jacobus* num. 2087. relatus dicit, inducat presbyteros & oros super eum ungentes &c. & oratio fidei &c. oppositum tamen tenent *Alb. M. Rich. Palud. Esna. Becan.* putantes sufficere, si in indicativo dice-
retur, ungo te in Indulgentiam delictorum, quæ ad-
misisti per visum &c. 3. Deprecatio pro remis-
sione peccati, & quidem commissi per sensum, quamvis enim *Boso De Pœn.* d. 7. f. 3. num. 3. putet non esse opus exprimere peccatum, sive
Tò quidquid deliquisti, patet illius sententia
praxin esse illicitam. Formas saltem secundum
verba alias apud græcos & alios latinos usita-
tas, refert *Arcud.* c. 5.

2096. §. 7. Si dicatur, ungo te, ut Deus tibi indulgeat

quidquid deliquisti per visum &c. *Nugn. & Bonac.*
dicunt ob stare valori, sed negant *Suar. Laym.*
Dian. Avers. l. 3. Dicast. n. 65. videtur enim ma-
nere sensus deprecativus: praxis tamen est illi-
cita, secundum sæpe dicta.

§. 8. Quandonam mutatio materiæ sit sub- 2097.
stantialis vel tantum accidentalis, colligitur ex
dictis l. 6. p. 1. à n. 18. ubi n. 26. dixi usurpationem
antiqui olei pro novo non esse substantia-
lem. Quandonam mutatio formæ hinc sit sub-
stantialis vel tantum accidentalis, dixi ibidem à
n. 29. ubi n. 33. addidi, si plures ungant singulos
sensus, Sacramentum valere. Ibidem n. 42. dixi
fore mutationem accidentalem sed notabi-
lem, ideoque peccaturum mortaliter, qui hinc
usurparet oleum antiquum pro novo; qui o-
mitteret nomen sensus illius qui inungitur, aut
verba illa, & suam piissimam misericordiam, maxi-
mè cum *Nugn. Bellarm. c. 7.* & alii dicant hæc
verba esse de essentia. Rectè autem docet *Avers.*
l. 3. quamvis *Rit. Rom.* velit dici, per hanc sanctam
Unctionem, tamen tò, sanctam, non esse de essen-
tia, licet videatur dubitare, *Suar. Florent.* enim &
Trid. non addunt. Si ungens dixerit, Indulgeat
tibi Deus, quidquid deliquisti, pro, deliquisti,
rectè dicit *Gob. n. 811.* debere iterari.

§. 9. Non tantum materia & forma, sed eti- 2098.
am partiales materiæ hujus Sacramenti mora-
liter conjungi debent: hinc si una Unctio qua-
drante horæ distaret ab altera, putant *Nugn. &*
Avers. l. 5. Sacramentum fore nullum. Quod si
Sacerdos post aliquas Unctiones deficeret,
putant multi alium Sacerdotem debere tan-
tum addere reliquas Unctiones, sed *Merat.* pu-
tat non esse certum valorem Sacramenti sic per

partes successivè à pluribus ministrati, ideoque
 Unctiones omnes sub conditione ab initio re-
 petendas, quod etiam admittit *Avers.* f. 10.

2099. §. 10. Quamvis *Waldensis* putaverit hoc Sa-
 cramentum in necessitate posse ministrari ab
 inferiore Clerico, aut etiam à laico, tamen om-
 nes alii, inquit *Avers.* f. 10. pro certo docent
 neminem nisi Sacerdotem, nequidem ex dis-
 pensatione Papæ, posse ministrare, quod pro-
 bat saltem praxis Ecclesiæ, quæ nunquam dis-
 pensat, ut ab alio fiat.

2100. §. 11. Cùm *S. Jacobus* dicat, inducat presbyteros
 Ecclesiæ, & orant super eum ungentes, Græci ad
 hoc Sacramentum ministrandum adhibent
 septem presbyteros, aut saltem tres: sed rectè do-
 cent *S. Th.* aliique PP. cum *Arcud.* c. 3. & *Avers.*
 f. 10. practicè certum esse, quòd sufficiat unus.
 Et quamvis adessent plures, rectè ostendit *Arcud.*
 c. 6. esse ab usum apud Græcos, quòd singuli
 ungant eandem partem, repetitâ toties formâ.

2101. §. 12. Plures Græci putant etiam non ægros
 esse capaces hujus Sacramenti, propter imma-
 turam mortem, quæ sæpe contingit: sed con-
 tradicunt latini omnes cum *S. Th.* in suppl. q.
 32. a. 1. hinc *Arcud.* c. 4. dicit usum Græcorum
 esse merum ab usum. Exemplum autem *S. Hed-
 vvigis* ante morbum petentis Unctionem, ut
 refert *Rayn.* in *Heter.* Tom. 16. f. 1. pu. 12. nu. 2.
 fuit extraordinarium ex instinctu divino. Fate-
 tur tamen *Arcud.* sæpius etiam à viris sanctis
 frontem energumènorum vel etiam locum af-
 fectum hominis nõ ægri esse isto oleo unctum,
 sed non per modum Sacramenti, hinc addi
 non debet forma Sacramenti, nec ceremoniæ
 consuetæ.

§. 13. Si sciretur, quod æger nunquam 2102.
 actualiter peccasset, *Nugn. Syl. 7. Sanch. Arr.* pu-
 tant non fore capacem hujus Sacramenti, &
 consentit *Aversa f. 8.* si nequidem ante Bap-
 tismum actualiter peccaverat: sed contradicunt
Suar. Henriq. Cón. Fill. Villal. Regin. Bonac. Dian.
Dicast. Compt. Rayn. n. 9. quia fines hujus Sacra-
 menti sunt alii, præter sublationem peccati vel
 reliquiarum ejus, uti constat ex dictis n. 2088.
 & dicendis nu. 2111. & 2119. Et ideo plures
 secundum dicta l. 6. p. 1. n. 181. putarunt B Vir-
 ginem etiam suscepisse hoc Sacramentum, sed
 hi supponere debent eam ex infirmitate aliqua
 decessisse, hinc meritò eum aliis contradicit
Ill. n. 13.

§. 14. Certum est ex *Trid. c. 3.* contra *Goffri.* 2103.
 dum apud *Rayn. nu. 13.* hoc Sacramentum esse
 iterabile: Ut autem redeunte periculo in eo-
 dem morbo iterum inungi possit infirmus, *A.*
genda Coloniensis dicit infirmitatis statum per
 moram diuturnam ita interrumpi debere, ut
 iudicio communi videantur esse morbi distin-
 cti: sed *Synodus Coloniensis c. 3. §. 7.* rectè dicit, si
 melius habere coeperit, & Medicorum iudicio extra
 probabile seu propinquum mortis periculum fuerit
 constitutus, posse utiliter iterari: Hinc *S. Th. Kellis.*
Dian. Busenb. & alii cum Rayn. n. 15. dicunt, si in
 eadem infirmitate diu durante, v. g. in hydro-
 pisi, phthisi, notabiliter varietur morbi status,
 ita ut æger evadat è periculo proximo mortis,
 licet non è morbo, & relabatur in tale pericu-
 lum, posse Sacramentum reiterari: Iteratum
 autem in eodem morbo & periculo est irri-
 tum, *Avers. f. 5.*

§. 15. Latini unguunt quinque sensus, uti 2104.
 dictum

Rrrr 5

dictum

dictum est num 2087. Græci autem frontem, mentum, ambas genas, pectus, manus, ex utraque parte & pedes. Arcud. c. 7. Et quamvis multi apud Avers. f. 4. putent de valore non esse, ut ungetur ullus sensus, sed satis esse ungi aliam corporis partem: item quamvis aliqui apud Dicast. hic n. 68. putent opus non esse explicite & directe significari ullum sensum in particulari, tamen utrumque oppositum est longe probabilius, hinc sententiæ illæ non sunt practice probabiles.

2105. §. 16. S. Th. in suppl. q. 30. a. 1. ad 3. Avers. f. 4. & 5. Dicast. n. 49. & alii dicunt singulas sensuum unctiones esse de essentia hujus Sacramenti, ideoque Sacramentum non existere nec causare ante positam ultimam: Oppositum valde probabiliter tenent Suar. Henriq. Cón. Lay. Arcud. Serar. aliique multi cum Dian. p. 3. t. 4. R. 168. & Ills. nu. 4. quamvis enim singulorum sensuum unctiones non sint integrum & completum Sacramentum, attamen sunt quasi incompletum, simili modo, quo singulæ species panis & vini in Eucharistia sunt incompleta Sacramenta, item sicuti singuli Ordines sunt Sacramentum inadæquatum Ordinis, ideoque illa singula seorsim causant speciales gratias sibi correspondentes Sed non obstante quacunque probabilitate hujus sententiæ praxis illius non est tuta, quia cum non sit certa, Sacramentum exponeretur periculo nullitatis, Carden. n. 497.

2106. Q. 313. Quid præterea sit notandum circa Sacramentum Unctionis. Bz. seqq. §. 1. Dixi l. 6. p. 1. n. 202. Unctionem cum obice gratiæ susceptam reviviscere, si intra tempus ejusdem morbi removeatur obex: possuntque plura de hoc videri

videri apud *Avers.* f. 7. Item hinc num. 1875. dixi surdo, muto & cæco, qui nunquam habuit usum rationis, dari non posse, sed tantum illi, qui habuit usum rationis & instructionem aliquam: Etiam hinc n. 1993. dixi daturum Unctionem non debere interrogare confessarium, an æger sit absolutus, sed tantum an sit confessus.

§. 2. Hoc ipso, quod quis Christianus sit, 2107. censetur velle sibi dari hoc Sacramentum, quamvis nec petierit nec ullo sensu nunc utatur, qui enim est in Ecclesia & in ea vult mori, vult ejus Sacramentis juvari debito tempore, *Barb. Dicast. Burgh. cent. 3. cas. 76. Steph. t. 5. d. 6. n. 14 & 18. Et secundum dicta l. 6. p. 1. n. 172.* hinc sufficit voluntas interpretativa, de qua *S. Aug. l. de adult. conjug. c. ult. ait. Multò satius est nolenti dare, quàm volenti negare, ubi, velit an nolit, non apparet: attamen credibilius est eum, si posset, velle se potius dicturum fuisse.*

§. 3. Reus, qui sumpto veneno expectat 2108. mortem, est inungendus, quia venenum reddit periculosè infirmum, *Avers. f. 8. Steph. n. 14* Reus autem rotæ affixum non tenetur parochus inungere, cum non sit consuetudo: potest tamen, si reus ferventer petat, cum graviter infirmetur ex divulsione membrorum, *Lohn. Gob. t. 8. n. 850.* Ungendus etiam est ille, qui est in mortis periculo, eò quod sibi non possit sanguis per nares affluens, *Steph. Suprà.* Item puerpera, si foetus sit extrahendus, vel mors ei ob specialem rationem timeatur in hoc partu, *Sily. Nav. Alcoz. Lohn.* Item quia senectus ipsa est morbus, inungendus est senex deficiens, *Ris. Rom.*

§. 4. Reo decapitando vel suspendendo, 2109. item

item inituro prælium vel periculosam navigationem non datur, cum non dicantur infirmi. Si autem alicui abscindatur pes vel manus, *Quintanadv. & Gob.* putant inungendum, quia meritò timeri potest, ne deficiat. Negat probabilius *Lohn.*, quia experientia docet ordinariè non deficere, & alioqui, qui secatur pro calculo vel rùptura etiam esset inungendus.

2110. §. 5. Pueros septennium vix egressos inungi posse negant *Sot. Vivald. & alii*, & videtur consentire *S. Tho.* in suppl. q. 32. a. 4. quia non habent actualem devotionem: hinc *Sot. Lyp. Agenda Colon.* dicunt ætatem huic Sacramento præfinitam esse eandem, quæ Communioni. Addunt cum *S. Th. a. 3.* non esse unguendos furiosos & amentes, nisi in lucido intervallo. E contra non esse expectandam ætatem Communioni præfinitam rectè cum communi dicunt *Avers. C. S. & Rayn. n. 10.* Imò dari posse pueris omnibus, si peccati capaces fuerint, docent *Zambr. Sa, Laym. Avers. Rayn. Burgh. cent. 3. casu 93. & alii communiter.* Et idem videtur esse de furiosis & amentibus, qui habuerunt usum rationis, si absit periculum irreverentia, uti habet *Rit. Rom. & Syn. Colon. anni 1662. c. 3. §. 6.* ac communiter Theologi cum *Rayn. n. 8.* Et ad cavendam irreverentiam, tales homines ligari posse notant gravissimi Authores cum *Avers.* Similiter dandum est ebriis deficientibus, nisi constet esse in mortali, *Lohn. Gob. n. 832, 892.* Item vulneratis in duello, si post illud superfuit tempus pro contritione, quod in dubio est præsumendum, *Cón. Laym. Tamb. Lohn.*
2111. §. 6. In dubio, an puer vel quicumque alius æger unquam sit usus ratione, unguendus est, quia

quia hoc Sacramentum non est tantum ad peccata & peccati poenas tollendas, sed etiam, ne aeger in agone tentationibus succumbat, & ut, si ita expedit, sanitati restituatur *Zambr. 7. Sanch. Dian. Avers. Rayn. n. 10. Schild. t. 6. c. 6.* Hinc etiam dari debet illi aegro, qui in articulo mortis baptizatur, *Rich. Palud. Silv. Suar. Henriq. Zambr. Dian. Rayn. n. 9. Castrop. t. 26. pu. 6. n. 9.* Saltem sub conditione, si post Baptismum peccarit, inquit *Leander & Dicast. n. 156.* sed secundum dicta n. 2102. opus non est conditionem illam addere. Item dari debet in omni alio dubio, v. g. an sit in mortali, an adsit periculum mortis, quia in extrema necessitate praesumendum est in favorem hominis, pro quo instituta sunt Sacramenta, *Chapeav. Lohn. Schild. supra.*

§. 7. Si peste infectus non possit recipere aliud Sacramentum, tenetur parochus per se vel per alium ei ministrare Unctionem, etiam cum periculo contagii, ut colligitur ex dictis l. 3. p. 1. à n. 755. tum enim est gravissima necessitas parochiani, forte constituti in mortali, quo per hoc Sacramentum liberari potest; vel si in mortali non sit, poterit accipere vires ad resistendum dæmoni & feliciter emigrandum, *Suar. alii que communissime cum Carden in 1. crisi d. 76. c. 3.* Idem est, si infectus receperit Sacramentum Pœnitentiæ sed non Eucharistiæ, quamvis enim tum non sit in extrema necessitate, tamen est in gravi, in qua etiam tenetur subdito subvenire parochus, secundum dicta l. 3. p. 1. n. 755. potuit enim pœnitentia fuisse defectuosa, quæ per hoc Sacramentum per accidens

2112.

dens supplebitur in ordine ad causandam primam gratiam.

2113. §. 8. Aliqui, ut se Christo à Patre derelicto & sine Sacramentis morienti conforment, renuntiant etiam hoc Sacramentum suscipere, sed rectè ostendit *Rayn.* n. 16. hanc esse apertam deceptionem diaboli, qui hominem supernaturali hoc auxilio destitutum devorare querit. Quamvis autem, si æger receperit Sacramenta Pœnitentiæ & Eucharistiæ, *S. Th. Avers.* f. 9. *Rayn.* n. 6. & alii communiter dicant non esse obligationem sub peccato suscipiendi hoc Sacramentum, tamen esse obligationem suscipiendi docent *Mag. P. Sot. Turr. Genett.* hic c. 3. q. 1. hinc *Syn. Colon.* anni 1662. c. 3. §. 5. vult, ut nolens suscipere careat ecclesiasticâ sepultura. Licet autem Parochus sentire vellet cum prima sententia, tamen, si æger petat, tenetur ex iustitia & sub mortali ministrare, quia hoc Sacramentum est magnæ utilitatis, & illud ministrare spectat ad officium, quod parochus in se sumpsit, habetque parochianus jus ad illud petendum & suscipiendum, *Suar. Carden.* supra, *Avers.* f. 10. & alii. Inde tamen malè inferunt aliqui obligationem etiam sub mortali suscipiendi, nam Parochus peccaret mortaliter, si toto anno extra Pascha nollet parochiano suo ministrare Eucharistiam, hic tamen, si non summat, non ideo peccat. Concludit *Ills.* n. 15. quamvis nullum exstet illius recipiendæ præceptum, tamen vix posse omitti sine veniali, propter aliqualem saltem negligentiam.

2114. §. 9. *Arr. & Gobat* docent contra alios apud *Basenb.* licitum esse Parocho ferre sacrum oleum ad domum suam, quando probabiliter

cre-

credit se noctu vocandum: intellige, si aliàs foret periculum, ne fortè seroveniret.

§. 10. *Dicast. t. 3. n. 150.* dicit se vidisse à viris non indoctis ministrari Unctionem mediante argenteâ virgulâ, etiam extra tempus pestis: sed quamvis hoc non obstat valori, tamen *Avers. l. 4.* dicit fore mortale, si extra tempus pestis fiat, quia est in re notabili contra universalem consuetudinem Ecclesiæ. 2115.

§. 11. Quamvis sit gravis obligatio in administratione hujus Sacramenti, utendi habitu, id est, superpelliceo & stolâ, attamen in necessitate posset ministrari sine habitu. 2116.

§. 12. Unctio oculorum incipit ab oculo dextero, similiter à dextra aure, manu, pede &c. nec tota forma est enuncianda, prius, quam utrumque membrum sit inunctum: satis autem est unctionem fieri in palpebra oculi, in labiis &c. Secundùm *Rit. Rom.* manus exterius unguuntur presbyteris, reliquis autem interiùs: secundùm *Agendam Colon.* unguuntur manuum palmæ tam Sacerdotum quàm laicorum. Pedes unguuntur in planta, quia hac præcipuè ambulamus. *Rit. Rom.* dicit inunctionem renum omitti etiam in viris, quando infirmus commodè moveri non potest. *Agenda Colon.* ait, renum inunctio propter honestatem tam in viris, quàm in mulieribus ferè omittitur, eorumque loco pectus circa regionem cordis sacro oleo liniri solet, quod intellige de viris, maximè cum *Rit. Rom.* dicat, sive in mulieribus sive in viris alia corporis pars pro renibus ungi non debet. Nec est de valore, ut ungetur uterque oculus, utraque auris &c. sed satis est ungi unum ex illis organis: item de valore non est, ut isto ordine ungantur sensus, aut ut in formam crucis: qui

qui tamen aliquid horum negligeret, peccaret, etiam graviter, pro qualitate transgressionis. Si ungetur pars corporis infecta leprâ vel gangrenâ, expedit oleum, ne totum inficiatur, accipere calamo vel festucâ & applicare pollicem.

2118. §. 13. Populus dedoceri debet sequentes errores 1. quòd inunctus citius sit moriturus: imò rectè notat *Bellarmin.* De arte bene moriendi l. 2. c. 8. causam, cur multi ægri non convalescant, esse, quòd tam tardè petant extremam Unctionem: hinc *Synodus Colon.* c. 1. dicit suscipiendam, quando est verisimile mortis periculum propter infirmitatem. 2. Quòd inunctus non possit condere testamentum, nam per hoc Sacramentum nullius rei vel dispositionis fit incapax. 3. Quòd inunctus, si convalescat, peccet, si incedat nudis pedibus. Et has aniles fabulas vide fusè rejectas apud *Rayn.* à n. 3.

2119. §. 14. Per peccati reliquias, quas *Trid.* c. 2. dicit hic abstergi, multi apud *Avers.* f. 6. putant intelligi sola venialia, sed improbabiler, inquit *Bellarmin.* hic c. 8. nam *S. Jacobus* dicit, si in peccatis, simpliciter; & forma habet, quidquid deliquisti, ergo, malè restringitur ad venialia: hinc dicendum cum *S. Th.* in supple. q. 30. a. 1. *Bellarmin.* *Avers.* *Arcud.* c. 8. intelligi, partim peccata, etiam mortalia, inculpabiliter non remissa per priora Sacramenta, vel commissa post illa, si nunc ignorentur; partim pœnas peccatorum, & speciatim languorem vel anxietatem relictam post peccatum, ideoque *S. Jacobus* ait, alleviabit eum Dominus.

2120. §. 15. Quamvis *Rit. Rom.* dicat ex generali Ecclesiæ consuetudine observandum esse, & fortè sit obligatio, sed sub veniali tantum, inquit

quæ Averf. l. 9., ut si tempus & infirmi conditio permittat, Pœnitentia & Eucharistia ante Unctionem suscipiatur, tamen de hoc nullum est præceptum, & exempla multa de suscepto post Unctionem Viatico refert Rayn. n. 12. Et saltem si infirmus aliquando tempore supervivat, & iterum petat Viaticum, debet ei administrari; ac quoties voluerit, est pro confessione audiendus & absolvendus, Syn. Colon. 6. 3. §. 6.

§. 16. Rit. Rom. habet, vas, quo asservatur hoc oleum, esse argenteum aut stanneum: item si oleum deportetur ad ægrum, ob effusionis periculum posse deferri in lana bombycina. Denique si periculum sit, ne infirmus decedat, antequam fiant omnes Unctiones, citò ungan- tur sensus, & forma sic proferatur, per istas sanctas Unctiones & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus, quidquid per visum gustum &c. deliquisti. Deinde si adhuc supervivat, repetantur unctiones singulorum sensuum & addantur orationes prætermittæ: si verò, dum inungitur, decessat, præbyter ultra non procedat, & prædictas orationes omittat. Quòd si dubitet, an vivat, adhuc Unctionem prosequatur sub conditione pronuntiando formam, si vivis, per istam sanctam Unctionem &c.
ita Rit. Rom.

